

Consternatie in de lerarenkamer

In het vorige Strijdpunt schreven we over enkele geplande maatregelen rond het lerarenambt. We waarschuwden dat er een aantal ingrijpende veranderingen in de personeelsinzet in het onderwijs in aantocht zijn. Een van de maatregelen is de mogelijkheid om het mandaat van leraar-specialist in te voeren in het basis- en secundair onderwijs. Die idee, die momenteel nog niet definitief goedgekeurd is, kreeg de voorbije weken veel media-aandacht.

Dat nieuws deed in de lerarenkamers en ook daarbuiten veel stof opwaaien. Minister Weyts stelt dat de maatregel bedoeld is om de vlakke loopbaan te doorbreken met een gedifferentieerde verloning. Die zou de onderlinge concurrentie wat aanmoedigen en dat zou ook de kwaliteit van het onderwijs ten goede kunnen komen. Maar wat denken onze leden over de maatregel en welke signalen vangt COC op vanuit de lerarenkamers?

Teamwork door verbondenheid

Het belang van collegiale samenwerking mag binnen het onderwijs niet onderschat worden. Die samenwerking kan goed onderwijs garanderen en stimuleert bovendien de beroepsmotivatie. Die straalt ook af op de leerlingen en zal hen mee helpen goed te presteren. Lesgeven is een complexe job die veel eist van de individuele leraar. Die heeft nood aan collegiaal overleg en samenwerking. Leraren willen zich een deel voelen van een team om samen verantwoordelijk te zijn voor een heel boeiende uitdaging: de toekomst van kinderen mee vorm geven en hen op die toekomst voorbereiden. Dat brengt reliëf in de ogenschijnlijk vlakke loopbaan (waar heel veel personeelsleden trouwens helemaal geen probleem mee hebben), waarbij de "beloning" inderdaad niet financieel is. Geen individuele concurrentie en competitie, maar meer waarde creëren met de verscheidenheid tussen de individuele teamleden die elkaar aanvullen.

Leraren willen voldoening en uitdaging blijven vinden in hun beroep. Zij willen zich als individueel teamlid competent voelen om succesvol kerntaken uit te voeren waarbij zij de nodige autonomie krijgen én daarin erkend worden. Zij willen samen met de andere collega's verantwoordelijkheid nemen en dragen. Zij willen samen school maken.

Risico's

Het is maar de vraag of de leraar-specialist zal bijdragen tot de oplossing van de intussen al lang gekende problemen waar ons onderwijs op dit moment mee worstelt. De maatregel dreigt immers een averechts effect te creëren doordat collega's in een concurrentiepositie worden geduwd. Welk schoolbestuur of welke directeur zal het aandurven om samenwerking te stimuleren wanneer ze tegelijkertijd de keuze maakt om een financiële competitie tussen hun teamleden te installeren? Er kunnen immers slechts een beperkt aantal leraren dat mandaat krijgen. En welke prijs zal daarvoor in dat geval betaald worden? Zullen niet nog meer leraren bijkomende redenen hebben om nog sneller het onderwijs de rug toe te keren? Of willen beleidsverantwoordelijken op zoek gaan naar andere profielen die breder en makkelijker inzetbaar zijn?

Welke specifieke expertises zullen financieel gewaardeerd worden en welke niet? Waarom? Want dat er veel experten in de scholen rondlopen, is duidelijk: niet alleen als lesgever met vakinhoudelijke of -didactische specialisatie, maar ook als leerlingbegeleider, als vakcoördinator ... Zullen ouders massaal gaan vragen dat hun kinderen van een zeldzame leraar-specialist les krijgen?

Iedereen specialist?

Voor COC is de expertleraar niet een of andere superman of -vrouw, coördinator, iemand in een administratieve functie of iemand die zeer actief is in allerlei commissies, werkgroepen of overlegorganen, maar wél iemand die "gewoon" een zeer goede en effectieve leraar is.

Een dergelijke leraar-specialist is een vakexpert die een veilige, warme en ondersteunende leeromgeving creëert, waarbij die de leertijd maximaliseert en de leerlingen hard doet nadenken. Minister van Onderwijs Ben Weyts stelde zijn idee op het rapport van de Commissie Beter Onderwijs. Volgens dat rapport mag de invoering van de "expertleraar" niet ten koste gaan van de contacturen. Het zou bijzonder contraproductief zijn als door de invoering van het mandaat van leraar-specialist een aantal van de beste krachten juist minder voor de klas zouden staan, zeker nu we die leraar meer dan ooit nodig hebben.

Wie het rapport van de Commissie Beter Onderwijs leest, stelt vast dat het, wat de "expertleraar" betreft, eigenlijk op twee paarden wedt. Enerzijds duidt ze de expertleraar als een uitstekende lesgever die de gelegenheid krijgt om zich bij te scholen en te professionaliseren om daarna een specifieke rol op te nemen (bijvoorbeeld als hoofd van de vakgroepwerking, leer- en/of zorgbegeleider, leerondersteuner, coach voor startende leerkrachten, pedagogisch directeur of (deeltijds) lerarenopleider). Anderzijds stelt het rapport dat het professionaliserings-traject van die expertleraren niet ten koste mag gaan van de contacturen met leerlingen.

Voor COC staat het vast dat een leraar-specialist een betekenisvol deel van zijn opdracht als leraar effectief op de klasvloer moet staan. Het kan niet zijn dat wie bijvoorbeeld administratief als leraar is aangesteld, maar in de feiten de boekhouding van de school, het schoolbestuur, de scholengroep of scholengemeenschap verzorgt, daarvoor een mandaatvergoeding van leraar-specialist krijgt. Dat zou - alleen al om de gebruikte benaming - een kaakslag zijn voor al wie geëngageerd voor de klas staat.

COC vindt het bovendien belangrijk dat het mandaat, als het toegekend wordt, toekomt aan leraren uit de eigen school en niet afgeleid wordt naar personeelsleden die misschien op papier nog verbonden zijn aan de eigen school, maar daar in werkelijkheid al jaren niet meer actief zijn op de klasvloer. Tot slot kan het volgens COC ook niet de bedoeling zijn om het mandaat met het loonsupplement te gebruiken om nieuwe personeelsleden aan te trekken.

Voor COC moet de ambitie zijn om van elke leraar een leraar-specialist te maken. Iedereen moet daarvoor kunnen verlondd worden. Een anciënniteitscriterium kan de budgettaire beperkingen corrigeren.

Commissie voor Onderwijs

In de Commissie voor Onderwijs van 1 juni jl. voelden Elisabeth Meuleman (Groen) en Steve Vandenberghe (Vooruit) de minister aan de tand over de leraar-specialist. Zij wierpen vragen op die COC eerder al aan de onderhandelingstafel stelde en nadien ook protocollende. In dat debat verwees Karolien Grosemans (N-VA) naar een Nederlandse vakbond die de leraar-specialist een goed idee zou vinden. Minister Ben Weyts speelde in op het onderonsje en liet verstaan dat "de Nederlandse vakbonden nog altijd veel groter en dominanter zijn dan bij ons". Als dat waar zou zijn, dan had de minister misschien veel beter het standpunt van de grootste Nederlandse onderwijsvakbond bevraagd, maar dat paste wellicht niet in het discours omdat die vakbond de idee van leraar-specialist helemaal geen "meesterlijk" plan vindt. Leraren worden best niet uit hun kot (in casu de lerarenkamer) gelokt met loondifferentiatie en provocerende uitspraken. Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur.¹

Vakantie

Het laatste woord over de leraar-specialist is zeker nog niet gezegd of geschreven.

Desalniettemin halen we er tijdens de zomermaanden de riemen af. We bedanken je voor je inzet het voorbije schooljaar. Rust goed uit. We laden de batterijen opnieuw op om vanaf september - ook syndicaal - opnieuw paraat te staan. Geniet van je welverdiende vakantie!

KOEN VAN KERKHOVEN //
SECRETARIS-GENERAAL COC

1. De kleinen groeien door eendracht, de grootsten gaan ten onder door tweedracht.

Lesgeven is een complexe job die veel eist van de individuele leraar. Die heeft nood aan collegiaal overleg en samenwerking.

